

Campanula thyrsoides

Nomenclatuur/Etymologie

Foto: Joost Riksen

Foto: Harrie de Vries

De geslachtsnaam *Campanula* is, zoals gebruikelijk, afgeleid van het Latijnse woord *campana* (klok) en de verkleiningsvorm *-ula*, wat 'klokje' betekent. De soortaanduiding *thyrsoides* is afgeleid van het Griekse woord *thyrsus*, wat de staf van de god Dionysus (Bacchus) aanduidde, traditioneel versierd met klimop en wijnranken, en het Griekse achtervoegsel *-oides*, wat 'gelijkend op' betekent. De term verwijst naar de opvallende en dichte bloeiwijze in de vorm van een aar of *thyrsus* – een compacte, min of meer cilindrische pluim.

Taxonomie

Campanula thyrsoides is een unieke, vaak *meerjarige* plant (hoewel lang als tweejarig beschouwd) die behoort tot de Klokjesfamilie en gespecialiseerd is in alpiene habitats.

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Asterales
- Familie: Campanulaceae
- Geslacht: *Campanula*
- Soort: *Campanula thyrsoides*

Synoniemen

De geaccepteerde wetenschappelijke naam is *Campanula thyrsoides* L. De plant is vrij stabiel in zijn naamgeving, maar enkele synoniemen en infraspecifieke taxa zijn bekend:

- *Campanula macrorhiza* var. *thyrsoides* (L.) Vuk.
- *Campanula thyrsoides* var. *glomerata* Saut.
- *Campanula thyrsoides* var. *multicaulis* A. DC.

Variëteiten en Cultivars

Van *Campanula thyrsoides* zijn er twee algemeen aanvaarde ondersoorten, die meestal in het wild worden aangetroffen en nauwelijks als cultivars in de handel zijn:

- *Campanula thyrsoides* subsp. *thyrsoides*: De nominaatvorm, met doorgaans bleekgele tot zachtgele bloemen.
- *Campanula thyrsoides* subsp. *carniolica* (Sünd.) Podlech: Een ondersoort die in de Zuidelijke Alpen en de Balkan voorkomt, soms met meer witte bloemen.

Cultivars van deze plant zijn zeldzaam. De plant wordt voornamelijk als botanische soort gewaardeerd vanwege zijn opvallende, unieke bloeiwijze, maar is vanwege zijn lange levenscyclus (vijf tot tien jaar van zaailing tot bloei) niet populair bij de reguliere kweker. Kleurvarianten worden soms aangeduid als 'witte vorm' of 'gele vorm' maar hebben zelden formele cultivarnamen.

Familie

Campanula thyrsoides behoort tot de *Campanulaceae*, de Klokjesfamilie. Deze familie omvat meer dan tweeduizend soorten, verdeeld over vele geslachten, en wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van melksap en de typisch klok- of stervormige bloemen met vijf kroonbladen.

Hoogte

De hoogte van *Campanula thyrsoides* varieert, maar de bloeiende stengel bereikt over het algemeen *10 tot 50 centimeter* in de natuurlijke alpiene habitat. In gecultiveerde omstandigheden kan de plant, afhankelijk van de ondersoort en groeiomstandigheden, soms tot *70-100 centimeter* hoog worden. De plant vormt eerst een bladrozet, die relatief laag blijft (circa 15-20 cm), waarna de bloemstengel omhoog schiet.

Bloemkleur

De bloemkleur is karakteristiek voor deze soort en wijkt af van de vaak blauwpaarse kleur van veel andere *Campanula*'s. De trechtervormige tot klokvormige bloemen zijn meestal *bleekgeel* tot *zachtgeel*, maar er komen ook *witte* varianten voor, vooral bij de ondersoort *carniolica*. De bloemen staan dicht opeengepakt in de dichte, aarvormige bloeiwijze.

Bladkleur

De bladeren zijn *groen* en de plant heeft twee soorten bladeren: de grondbladeren zijn langwerpig tot lancetvormig en vormen een dichte bladrozet aan de voet. De stengelbladeren zijn zittend en tongvormig. De plant heeft aan de onderzijde een dicht bebladerde stengel.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Campanula thyrsoides* valt in de zomer, van *juli tot en met augustus*. De bloei duurt, afhankelijk van de omstandigheden, ongeveer vier tot zes weken.

Standplaats

Als alpiene plant gedijt *C. thyrsoides* op *zonnige* plaatsen op grote hoogte (1000-2700 meter). De plant is *kalkminnend* en verlangt een *goed gedraineerde, stenige of rotsachtige* bodem. De standplaats moet bij voorkeur matig voedselrijk zijn. In de tuin is de plant uitsluitend geschikt voor de echte *rotstuin* met kalkrijke grind- of steenstroken.

Herkomst

De plant is een zogenaamd 'tertiair relict' en is inheems in de *Zuid-Europese gebergten*. Zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied omvat de *Alpen*, de *Jura* en de *Balkan* (onder andere Frankrijk, Zwitserland, Italië, Oostenrijk en voormalig Joegoslavië).

Soort gewas

Campanula thyrsoides is een *kruidachtige plant* die vaak als *meerjarig (perennial)* wordt beschouwd, hoewel het traditioneel en soms nog steeds als *tweejarig (biennial)* wordt beschouwd. Nauwkeurig onderzoek heeft aangetoond dat het, vooral in de alpenweiden, vijf tot tien jaar kan duren voordat de bladrozet volwassen is en tot bloei komt. Na de bloei sterft de plant af (*monocarpisch*).

Vermeerderingswijze

De vermeerdering gebeurt uitsluitend via *zaad*. De plant is een zeer productieve zaaier; één plant kan 12.000 tot 18.000 zaden produceren, die voornamelijk door de wind worden verspreid (*barochore verspreiding*). Eenmaal uitgebloeid sterft de moederplant. Het is moeilijk om de plant in leven te houden via scheuren of stekken.

Klimaatzone (USDA-zones)

Als alpiene soort is *Campanula thyrsoides* zeer goed winterhard. De plant is geschikt voor *USDA Hardiness Zones 4 tot en met 8*, wat overeenkomt met zijn vermogen om in koude berggebieden te overleven.

Insecten

De bloemen van *Campanula thyrsoides* zijn, net als bij veel andere Klokjesbloemen, zeer aantrekkelijk voor bestuivende insecten. De plant wordt actief bezocht door *bijen* en *vlinders*. De bestuiving is *entomogaam* (door insecten) of *autogam* (zelfbestuiving).

Bronvermelding

<https://plant-werk.nl/product/campanula-thyrsoides/>

https://nl.wikipedia.org/wiki/Campanula_thyrsoides

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:141223-1>

https://en.wikipedia.org/wiki/Campanula_thyrsoides

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Campanula</i> (klokje), <i>thyrsoides</i> (lijkend op een <i>thyrsus</i> of dichte aar)
Taxonomie	Familie: Campanulaceae, Geslacht: <i>Campanula</i> , Soort: <i>Campanula thyrsoides</i>
Synoniemen	<i>Campanula macrorhiza</i> var. <i>thyrsoides</i>
Variëteiten en Cultivars	Ondersoorten: <i>subsp. thyrsoides</i> (geel), <i>subsp. carniolica</i> (wit). Geen gangbare cultivars.
Familie	Campanulaceae (Klokjesfamilie)
Hoogte	10 tot 50 cm (soms tot 100 cm in cultuur)
Bloemkleur	Bleekgeel tot zachtgeel, soms wit
Bladkleur	Groen, bladrozet met langwerpige tot lancetvormige bladeren
Bloeiperiode	Juli tot en met augustus
Standplaats	Volle zon, kalkrijke, goed gedraineerde, stenige grond (alpiene omstandigheden)
Herkomst	Alpen, Jura en Balkan (Zuid-Europese gebergten)
Soort gewas	Meerjarige kruidachtige plant (monocarpisch, sterft na bloei)
Vermeerderingswijze	Uitsluitend door zaad (zeer productief)
Klimaatzone (USDA-zones)	USDA 4 tot en met 8
Insecten	Aantrekkelijk voor bijen en vlinders (entomogaam)